

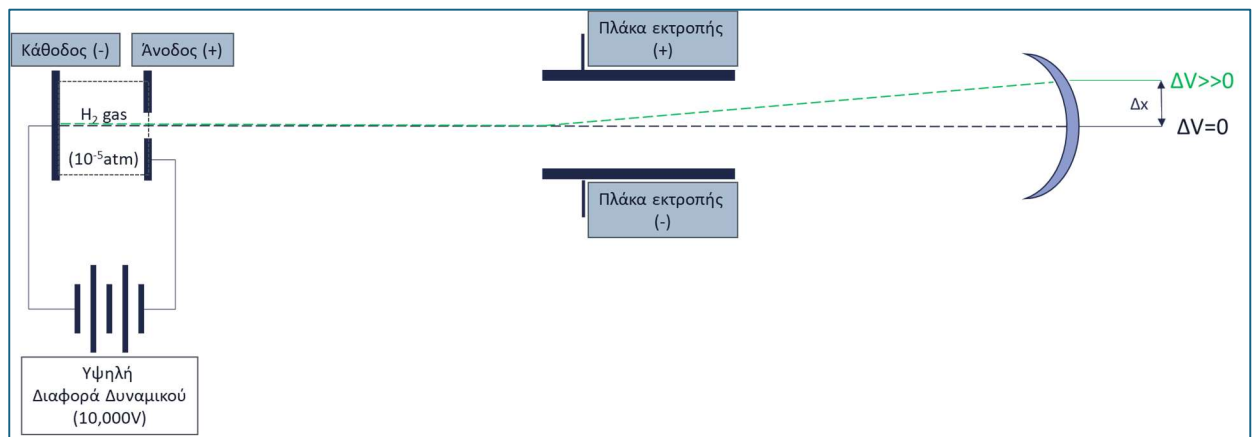
Θέματα διάλεξης

1. Η Ανακάλυψη του ηλεκτρονίου και του πυρήνα
2. Φως ως κύμα, χαρακτηριστικά κυμάτων
3. Το φως ως σωματίδιο, το φωτοηλεκτρικό φαινόμενο

Η Ανακάλυψη του ηλεκτρονίου

Ο J.J. Thomson (Άγγλος φυσικός, 1856-1940) το 1897 ανακαλύπτει το ηλεκτρόνιο και καθορίζει την αναλογία φορτίου προς μάζα. Το 1906, κερδίζει το βραβείο Νόμπελ.

Το πείραμα

Εάν ΔV (η διαφορά τάσης μεταξύ των δύο πλακών εκτροπής) = 0 δεν υπάρχει εκτροπή, αλλά όταν το ΔV είναι $\gg 0$, υπάρχει Δx εκτροπή προς τη θετική πλάκα.

καθοδικές ακτίνες = _____ φορτισμένα σωματίδια = ηλεκτρόνια

Από τον κλασικό ηλεκτρομαγνητισμό, ο Thompson το ήξερε ότι

$\Delta x(-) \propto$ _____

$e(-) =$ _____ του αρνητικού σωματιδίου

$m(-) =$ _____ του αρνητικού σωματιδίου

Η σημερινή αποδεκτή τιμή του e/m για το ηλεκτρόνιο είναι $1.758803 \times$ _____ C/kg. Η τιμή που βρήκε ο Thompson ήταν _____ C/kg.

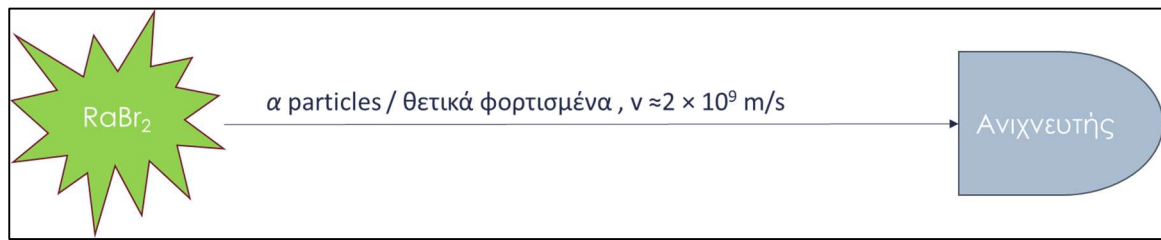
Τα άτομα ΔΕΝ είναι αδιαίρετα!

Η Ανακάλυψη του πυρήνα

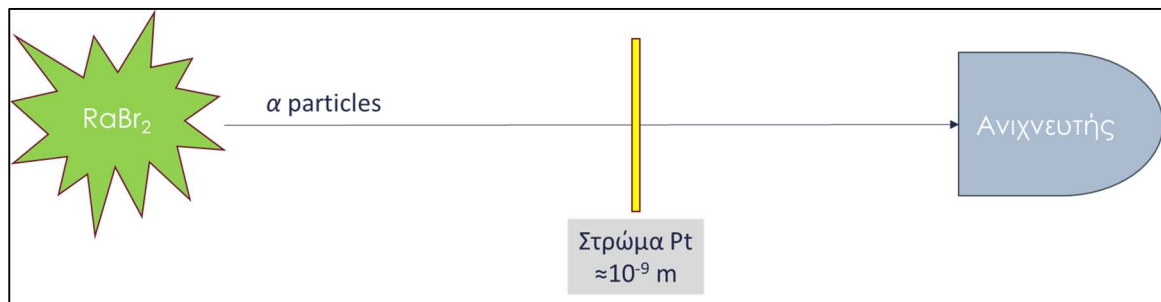
Ο Ernest Rutherford (Πανεπιστήμιο του Cambridge, Αγγλία, 1871-1937) μελέτησε την εκπομπή α ραδιενεργών σωματιδίων από στοιχεία που είχαν ανακαλυφθεί πρόσφατα και απέκτησε από τη φίλη του Μαρία Κιουρί.

- Το RaBr_2 εκπέμπει σωματίδια α
- Τα σωματίδια α είναι _____ φορτισμένοι πυρήνες του ατόμου του _____. Αυτή η πληροφορία ήταν άγνωστη το 1911.

Ο Ράδερφορντ πειραματίστηκε με αυτό το νέο ραδιενεργό υλικό και ανακάλυψε τον πυρήνα. (Έγιναν πειράματα με έναν μεταδιδασκτορικό, τον Hans Geiger, και έναν προπτυχιακό, τον E. Marsden.)

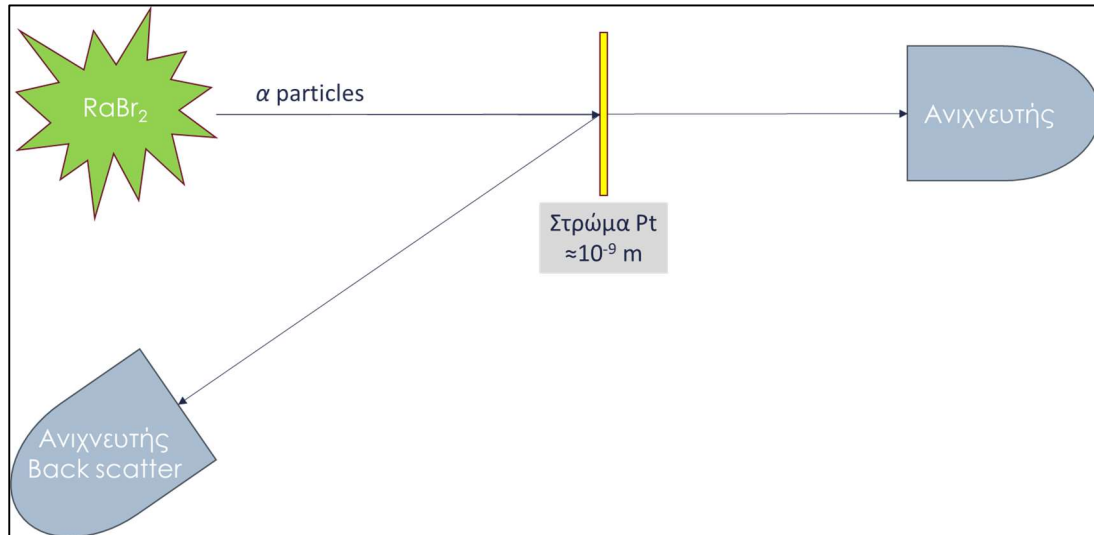

ΡΥΘΜΟΣ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ = _____ σωματίδια α / min

ΡΥΘΜΟΣ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ = _____ σωματίδια α / min

Κατασκευάστηκε ένας ανιχνευτής που μπορούσε να μετακινείται προς την μπροστινή πλευρά και να μετράει τυχόν πιθανά πίσω οπισθοσκεδαζόμενα σωματίδια.

ΡΥΘΜΟΣ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ ΟΠΙΣΘΟΣΚΕΔΑΣΜΕΝΩΝ = _____ σωματίδια α / min

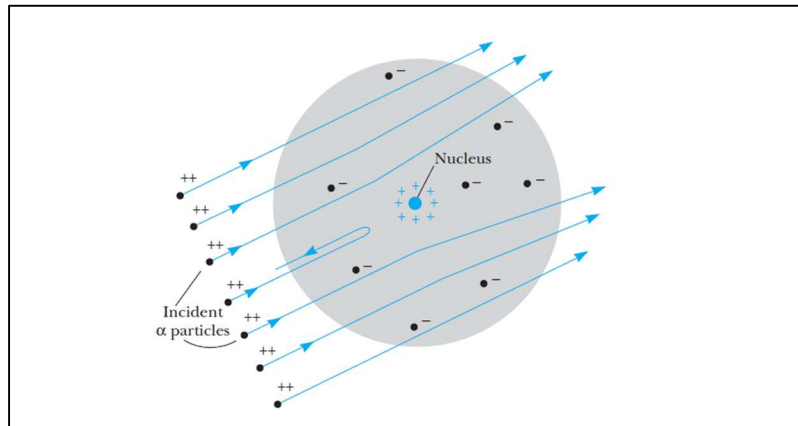
Εντοπίστηκε οπισθοσκέδαση!!

$$P = \frac{\text{Συχνότητα Backscatter}}{\text{Συχνότητα Ευθυγραμμου Ανιχνευτή}} = \frac{\square}{\square} = \text{---}\%$$

Ερμηνεία Μετρήσεων

- Δεδομένου ότι η συντριπτική πλειονότητα των σωματιδίων α διέρχεται από το φύλλο Pt χωρίς σκέδαση, τα άτομα Pt είναι ως επί το πλείστον _____.

- Ένα πολύ μικρό ποσοστό σωματιδίων α προσέκρουσε σε ένα χώρο που συγκεντρωνόταν μεγάλη μάζα στο άτομο και οπισθοσκέδασε. Αυτή η παρατήρηση δείχνει ότι **το μεγαλύτερο μέρος της μάζας του ατόμου είναι συγκεντρωμένο σε έναν πολύ μικρό όγκο σε σχέση με τον όγκο ολόκληρου του ατόμου**. Τώρα το ονομάζουμε ΠΥΡΗΝΑ.
- Το νέο μοντέλο σκέδασης σωματιδίων α εξαιτίας του πυρήνα

- Ο Ράδερφορντ υπολόγισε τη διάμετρο του πυρήνα σε _____ m.

Φως ως κύμα

Τα κύματα έχουν μια περιοδική μεταβολή κάποιας ποσότητας.

Το φως (_____ ακτινοβολία) είναι η περιοδική μεταβολή ενός _____ πεδίου.

Μπορούμε να χαρακτηρίσουμε την ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία (ή οποιοδήποτε κύμα) με τα ακόλουθα μεγέθη:

- **Πλάτος κύματος (amplitude, a)** χαρακτηρίζεται η καθ' ύψος μέγιστη μετατόπιση ενός σημείου, από το σημείο ισορροπίας του κατά τη διέλευση ενός κύματος. Μπορεί να πάρει θετική ή αρνητική τιμή.
- **Μήκος κύματος (wavelength, λ)** χαρακτηρίζεται η απόσταση μεταξύ _____ διαδοχικών _____ ή _____ ενός κύματος.
- **Συχνότητα (frequency, ν)** ενός κύματος, είναι ο αριθμός _____ του κύματος ανά μονάδα _____.
- Η ποσότητα $1/\nu$ ονομάζεται _____ του κύματος.

Μπορούμε να υπολογίσουμε την ταχύτητα ενός κύματος:

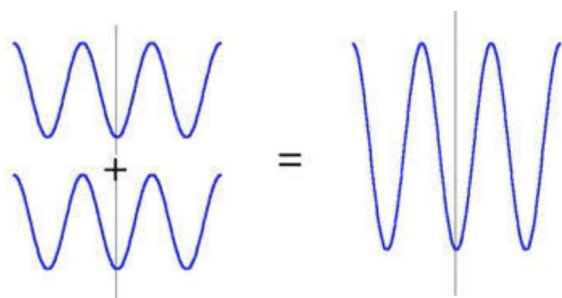
Ταχύτητα κύματος = Απόσταση που διανύθηκε/χρόνος που πέρασε = _____ = _____ (m/s).

Η ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία έχει σταθερή ταχύτητα, c (η «ταχύτητα του φωτός»).

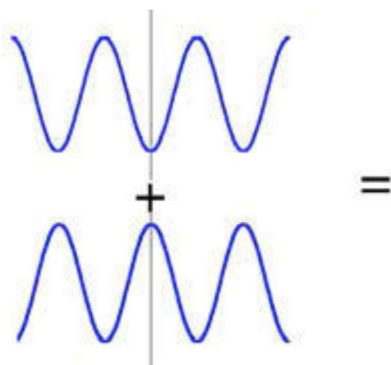
$c = \lambda \times \nu = \quad \times 10^8 \text{ m/sec}$
--

Για οποιοδήποτε μήκος κύματος φωτός, το γινόμενο του $\lambda \times \nu$ είναι πάντα ίσο με c . **Τα λ και ν ΔΕΝ είναι ανεξάρτητα μεταξύ τους**. Αν γνωρίζετε λ , μπορείτε να υπολογίσετε το ν . Αν γνωρίζετε ν , μπορείτε να υπολογίσετε το λ .

Τα κύματα έχουν την ιδιότητα της υπέρθεσης.

(Ενίσχυση, Constructive Interference)

(Απόσβεση, Destructive Interference)

Η ενίσχυση και απόσβεση είναι σημαντικά φαινόμενα τα οποία χρησιμοποιούμε, μεταξύ άλλων, για να προσδιορίσουμε τις στερεές ενώσεις σε ορυκτά, πετρώματα, μέταλλα, κράματα κλπ. με τη μέθοδο της Περίθλασης Ακτίνων Χ (X-Ray Diffraction).

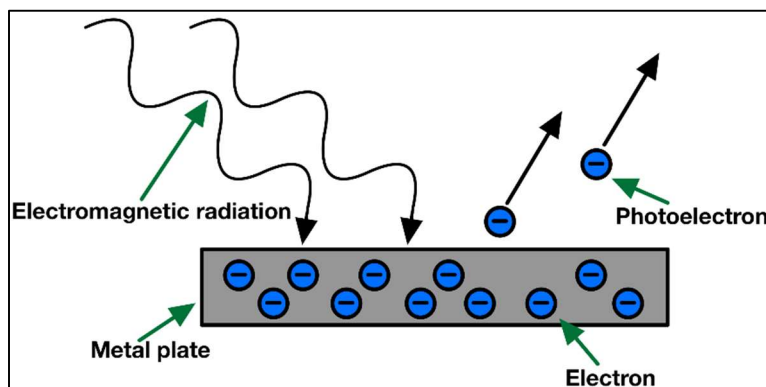
Οι φυσικοί, γνωρίζοντας ότι το φως αλληλοεπιδρά με την ύλη χρησιμοποίησαν επί δεκαετίες το φως για να μάθουν, έμμεσα, περισσότερα για τη δομή της ύλης.

- Όταν το λευκό φως διέρχεται από ένα πρίσμα, προκύπτει ένα _____ φάσμα φωτός επειδή το λευκό φως αποτελείται από όλα τα μήκη κύματος της _____ ακτινοβολίας (_____ φάσμα).
- Όταν το φως που εκπέμπεται από διεγερμένα άτομα Η διέρχεται από ένα πρίσμα, η ακτινοβολία βρίσκεται να αποτελείται από έναν αριθμό _____ φασματικών γραμμών (_____ φάσμα).

Με βάση τις ιδιότητες του φωτός ως κύμα οι φυσικοί ΔΕ μπορούσαν να ερμηνεύσουν τη συμπεριφορά του φάσματος διεγερμένων ατόμων Η. Χρειαζόταν μια επαναστατική ιδέα.

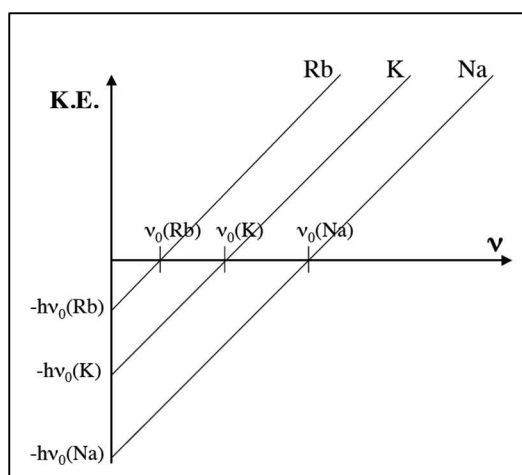
Το Φως ως σωματίδιο

Όταν ακτίνες φωτός (H/M ακτινοβολία) πέφτουν πάνω σε μια μεταλλική πλάκα, τότε η πλάκα μπορεί να εκπέμψει e^- .

Η εκπομπή του ηλεκτρονίου γίνεται μόνο όταν η συχνότητα ν της ακτινοβολίας ξεπεράσει μια _____ τιμή, ν_0 .

Το 1905 ο Αϊνστάιν ανέλυσε γραφικές παραστάσεις της K.E. ως συνάρτηση της συχνότητας για διαφορετικά μέταλλα και διαπιστώθηκε ότι όλα τα δεδομένα ταιριάζουν σε γραμμική μορφή.

$$y = mx + b$$

$$m = \text{_____} \text{ J} \cdot \text{s} =$$

Σταθερά του Planck!

Τελικά ο Αϊνστάιν απέδειξε ότι η κινητική ενέργεια ενός ηλεκτρονίου που αποσπάται εξαιτίας της ακτινοβολίας υπακούει στη σχέση:

$$K.E. = \text{_____}$$

ν = συχνότητα της προσπίπτουσας ακτινοβολίας

ν_0 = οριακή συχνότητα

$h\nu$ = ενέργεια της προσπίπτουσας ακτινοβολίας = E_i

$h\nu_0$ = οριακή ενέργεια ή συνάρτηση έργου (ϕ)

Το φως αποτελείται από πακέτα ενέργειας (_____) που ονομάζονται _____. Το _____ είναι άυλο σωματίδιο, ένα _____ του ηλεκτρομαγνητικού πεδίου και φορέας της ηλεκτρομαγνητικής δύναμης.